

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(4)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 496 sahifa,
18-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchi yoshlarni muhandislik kasblariga yo'naltirishda xorij tajribasi.....	10
Maxamov X. T., Omondavlatova Sofiya Baxtiyor qizi	
2-sinf darslarida "4K" ko'nikmalarini shakllantirish: XXI asr savodxonligi poydevori	14
Jo'rayeva Nargiza O'ktamovna	
Ommaviy axborot vositalarining inson ruhiy salomatligiga ta'siri: empirik tadqiqot natijalari.....	18
Abdinazarova Bibixonim Rashid qizi	
Talabalar uchun amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda texnik loyihalarning o'rni	23
Axmadaliyev Mansurbek Erkaboy o'g'li, Rejabov Jaloliddin Sadiq o'g'li	
Masalalarni modellashtirish metodi yordamida yechish yo'llari	28
B. B. Qarshiyev, Bekmuradov Bobur Toyloq o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida elektron o'quv materiallaridan foydalanishning afzalliklari.....	34
Tog'aymurodova Marjona Yusuf qizi	
Raqamli ta'lim muhitida dizaynerlik faoliyatlarini rivojlantirishning zamonaviy metodlari.....	39
Satvoldiyeva Malaxatxon A'zamjanovna	
Metall va metallmas buyumlarga ishlov berish texnologiyasi fanidan amaliy dars mashg'ulotlarini raqamli texnologiyalar asosida o'qitish metodikasi	47
A. Safarov	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirish mezonlari.....	57
Xolmatov Doston Dilshod o'g'li	
7–8-sinf biologiya darslarida kompetensiyaviy yondashuvni takomillashtirish metodikasi	60
Xolmurodova Sarvinoz	
Zamonaviy adabiyotda lider ayol portreti va shaxsiy rivojlanish falsafasi.....	64
G'afforova Dildora Ergashevna	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida matn ustida ishlash metodikasini takomillashtirishning pedagogik asoslari.....	69
Yusupova Umida Zayniddin qizi	
Umumta'lim maktabida xalq hunarmandchiligi va badiiy loyihalashda kreativ yondashish texnologiyalarining mazmun-mohiyati.....	74
Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, G'aniyeva Dilfuza A'lam qizi	
Oila muhitining raqamli tadbirkorlik motivatsiyasiga ta'siri: psixologik tahlil	78
Tursunov Lutfulla Sayfullayevich, Boyqobilova Sevinch Fazliddin qizi	
Maktab va muzeylar aloqadorligini ta'minlash asosida o'quvchilarni ma'naviy merosga hurmat ruhida tayyorlashning pedagogik texnologiyasi	81
Nizomxonova Nargizaposhsho Ekrixon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida produktiv o'qish malakasini shakllantirish.....	86
Xurramova Sojida Abdunazar qizi	
Oliy ta'lim tizimida liderlik kompetensiyalarini takomillashtirishning kompleks yondashuvlari.....	91
Risvayeva Charos Zaydilla qizi	
Sport sohasining ommaviyligi va inklyuzivligi	94
Z. N. Urunova, M. Jaborova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida psixologik muhitni swot-tahlil qilish va korreksiyalash	97
Sattorova Shirinoy San'atovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kognitiv kompetentligini rivojlantirishda integrativ yondashuv ..	100
Buvrayev Akram Rustam o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy nutqiga qo'yiladigan talablar	104
Xolmuminova Dilfuza Xolmamatovna	
O'qituvchining kasbiy faoliyatida ma'naviy-axloqiy fazilatlarining ahamiyati	107
Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna	

Hadislar yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ma'naviy-axloqiy sifatlarni shakllantirish	111
<i>Akaboyeva Malika Raxmatovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mustaqil fikrlashga o'rgatish texnologiyasi	114
<i>Beshimova Muazzam Bahodirovna, To'lanboyeva Farangis Ibrohimjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili fanini o'qitishda kreativlik qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari	117
<i>Xoliyeva Sevara Rustam qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda multimedia texnologiyalaridan foydalanish kompetensiyasini tarkib toptirish	122
<i>Narmatova Fotima Dilshod qizi</i>	
Organizing Physics Lessons in General Education Schools Based on Gamification Elements	127
<i>Y. A. Mamatokhunov, U. S. Ismoilov, M. A. Muxtorjonova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning samaradorligi....	129
<i>Meyliyeva Sevinch Bozor qizi</i>	
Anoreksiyasi va bulimiyaning psixologik determinantlari hamda klinik jihatlari	132
<i>Askarova Nargiza Abdivaliyevna, To'raqulova Sevinch Sattorjon qizi</i>	
Koxlear implantli bolalar fonematik eshituvini shakllantirish asosida tovush talaffuzini shakllantirish	136
<i>Bozorov Otabek Yo'lchi o'g'li, Yakubova Asalxon Ulug'bek qizi</i>	
Qisqa masofaga yuguruvchi yosh sportchilarning kuch va tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirishda yillik rejalashtirish samaradorligi	139
<i>Eshpulatov Jamshid Nuraliyevich</i>	
Разработка модуля автопрокторинга для платформ дистанционного обучения на основе компьютерного зрения и анализа активности пользователя	144
<i>Дустқобилов Акмал Бобомуродович</i>	
Определение нарушений академической честности на онлайн-экзаменах на основе компьютерного зрения: алгоритм и эффективность модуля камерaproctor	149
<i>Дустқобилов Акмал Бобомуродович, Маматов Исломбек Ильесович</i>	
Zamonaviy ta'limda sun'iy intellekt texnologiyalari: imkoniyatlar, muammolar va istiqbollar	154
<i>Delov To'liqin Erkinovich, Gulmirzayeva Zulayho Ko'klanboy qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoqlarning talaba yoshlar psixologiyasiga ta'siri	160
<i>Saidakbarova Nigora Abduraxim qizi</i>	
Talabalarni ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlashning besh blokli pedagogik modeli	165
<i>Amonov Mirjon Namozovich</i>	
O'smirlarning raqamli texnologiyalarga qaramligi va uning psixologik salomatlikdagi o'rni	170
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Normamatova Aziza Ibroxim qizi</i>	
Qizlarda erta nikohning psixologik omillari va sabablari	174
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv motivlarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	178
<i>Jumayeva Guzal Xayriddin qizi</i>	
Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarda barmoqlar harakati mashqlari asosida kichik motorika va harakat koordinatsiyasini rivojlantirish	183
<i>Mirzakarimov Yuldashboy Abdinabiyevich</i>	
Globalashuv sharoitida yoshlar tashkilotlari orqali milliy o'zlikni anglashni shakllantirishning pedagogik strategiyalari	187
<i>Axralova Marg'uba Akmalxanovna</i>	
Tarbiya fani asosida o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish imkoniyatlari	191
<i>Jumanova Xafiza Xoliqulovna</i>	
Zamonaviy ilmiy-texnika taraqqiyoti sharoitida texnologik ta'lim mazmunini STEM yondashuvi asosida integratsiyalash va talabalarning texnik fikrlash kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	196
<i>Imanov Baxtiyor Berdiyevich, Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna, Barataliyeva Nasiba Maxmadaminovna</i>	
Ijodiy kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirilgan o'quv jarayonining mazmuniy ta'minoti	202
<i>Kubayeva Mavluda Baxtiyor qizi</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	The Influence of a Competency-Based Approach on Educational Quality in Physics Instruction 205 <i>A. Xakimov, Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, M. A. Ne'matova</i>
	Umumta'lim maktablarida o'quvchilarning ekologik savodxonligini shakllantirishning amaliy holati 208 <i>Majitov Turg'unali Anvar o'g'li</i>
	Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilariga ingliz tilini o'rgatishning pedagogik va psixologiyistik xususiyatlari 214 <i>Ismoilova Muattar Ilyosovna</i>
	Sharq mutafakkirlarining yoshlarni mehnat va kasb-hunarga o'rgatish bo'yicha qarashlari 219 <i>Alqarov Qodir Xoimatovich, Irmatov Pirmuhammad Normat o'g'li</i>
	Metallar mavzusini interfaol metodlar asosida o'qitish orqali o'quvchilar kreativligini oshirish 222 <i>Murodova Sayyora Qanoatovna</i>
	Moliyaviy terminlarni tarjima qilishning metodologik muammolari 226 <i>Norboyeva Dilafuz Djumaqulovna, Suvonov Ozodbek Jamshid o'g'li</i>
	Oliy ta'lim muassasalarida yakuniy nazorat jarayonlarini sun'iy intellekt texnologiyalari asosida tashkil etishning afzalliklari 230 <i>Abdunabiyeva Kamola Mansurovna</i>
	Pedagogik ta'limda AI-tutor texnologiyalaridan foydalanish: o'zaro ta'sir mexanizmi va samaradorlik tahlili 236 <i>Abdunabiyeva Maftunaxon Solijon qizi</i>
	Talabalarda prokrastinatsiyani kamaytirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari 240 <i>Kozimov Sayfullah Maxammadjon o'g'li</i>
	Kompetensiyaviy yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faoliyatini rivojlantirish 245 <i>Raximov Zokir Toshtemirovich</i>
	Yosh voleybolchilarning umumiy va maxsus jismoniy tayyorgarliklarini oshirishning pedagogik asoslari 249 <i>Temirov Shoirbek Raimjonovich</i>
	Oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv jarayonlari mexanizmlarini takomillashtirish 253 <i>Kimsanova Rahnamo Solijonovna</i>
	Milliy kurash vositasida yoshlarning irodaviy sifatlarini rivojlantirish 257 <i>Muratov Muzaffar Shermamatovich</i>
	Xavotirlanish muammosining psixologik-pedagogik adabiyotlarda o'rganilganligi va o'smirlik davrining psixologik xususiyatlari 261 <i>Mutalibjonov Nurillo Iroiljon o'g'li</i>
	Bo'lajak pedagoglarda kreativ tafakkurni rivojlantirishning innovatsion va reflektiv asoslari 264 <i>Oblayeva Lobar Erdonovna</i>
	STEM Education Technology: Physics Teaching Methodology and Future Innovations 268 <i>Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, Odinakhon Sotvoldiyeva Abdumannob qizi</i>
	Mustaqil ta'limni tashkil etishning nazariy asoslari 272 <i>Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna</i>
	Maktabgacha tarbiya yoshda bolalar kognitiv sohasining tadqiq qilinishi 276 <i>Raxmonova Shaxrizoda Laziz qizi</i>
	Modernization of Physics Teaching Methodology Based on Stream Integration in Vocational Schools 279 <i>S. Z. Zaynobiddinov, Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, Z. M. Orifjonova</i>
	Cultural Competence as a Core Component of Foreign Language Teaching: Theoretical Foundations and Pedagogical Integration 282 <i>Shahlo Obidova</i>
	Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida talabalarning akmeologik madaniyatini rivojlantirishda ART-pedagogik texnologiyalardan foydalanish 286 <i>Shodmonova Shoira Saidovna, Sharifova Dildora Shavkiddin qizi</i>
	Talabalarning to'garak mashg'ulotlari orqali ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish yo'llari 290 <i>Turakulova Feruza Mamadoli qizi</i>

Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili fanini o'qitishda kreativlik qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari	294
<i>Xoliyeva Sevara Rustam qizi</i>	
Texnologiya darslarida raqamli texnologiyalar vositasida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	298
<i>Xudoyberdiyeva Nilufar Raximqulovna</i>	
Umumta'lim maktablari musiqa darslarida media-kontentlardan foydalanib o'quvchilarda estetik didni shakllantirish.....	302
<i>Xudoyqulov Asilbek Aziz o'g'li</i>	
Педагогические стратегии профилактики раннего профессионального выгорания у студентов-медиков (в условиях высокой информационной нагрузки)	305
<i>Асророва Мафтунабегим Махаммадризо кизи</i>	
Формирование самоотношения у подростков, переживших насилие	308
<i>Кушакова Наргиза Исламбаевна, Азаркова Миланика Дмитриевна</i>	
Изучение развития эпистемических знаний у учащихся 5-го класса в педагогико-психологической литературе.....	311
<i>Нехочина Лола Шахобиддиновна</i>	
Когнитивные уровни читательской деятельности в заданиях PIRLS: типология, процессы понимания и система оценивания.....	314
<i>Нуруллаева Шахло Уктамовна, Александра Валерьевна Шаркова</i>	
Oila tushunchasi uning ijtimoiy ahamiyati haqida sharq mutafakkirlarining qarashlari.....	321
<i>Shokirov Xolida O'rozboq qizi, Abdurashidova Sarvinoz Akrom qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirishda zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarining uyg'unligi	325
<i>Bekmirzayev Shavkat Olim o'g'li</i>	
Global ta'lim tendensiyalari asosida maktabgacha ta'lim mazmunini transformatsiyalash mexanizmlari	329
<i>Haqqiyeva Fotima Olimjonovna</i>	
O'zbekiston mustaqillik taraqqiyotining turli bosqichlarida ta'lim paradigmalarning evolyutsion tahlili	333
<i>Usmonov Salohiddin Dushan o'g'li, Sayfullayeva Parvina</i>	
Malaka oshirish tizimida o'qituvchi-pedagoglarning hamkorlikka asoslangan yondashuvining ilmiy ahamiyati.....	338
<i>Sobirova Lobar Raximovna</i>	
Qutqaruvchilarning maxsus jismoniy tayyorgarligini oshirishda ilmiy-metodologik yondashuvning ahamiyati	343
<i>Abdunosir Abdurasulovich G'afurov</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq buzilishi kamchiliklarini bartaraf etishda pedagogik yondashuv	347
<i>To'rayeva Dilbar, Zulayxo Nazarova</i>	
Maktabgacha ta'limga qo'yiladigan davlat talablarining mazmun-mohiyati	350
<i>Samadova Mahliyo, Zulayxo Nazarova</i>	
Harakatli o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish	354
<i>Yaxyayeva Sojida Abduraximovna, Mustafayeva Dilfuza Jumanovna</i>	
Multimodal yondashuv asosida talabalarning ekologik kompetensiyalarini takomillashtirish tizimining ahamiyati.....	358
<i>O'sarova Muborak Fahriddinovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida o'quv faoliyati samaradorligini monitoring qilish tizimini loyihalashning tashkiliy-pedagogik asoslari.....	362
<i>Kurbanov Dilmurat Marupjanovich</i>	
Shaxs kamolotida ijtimoiy moslashuv va ma'naviy tarbiyaning ahamiyati	367
<i>Nazira Axmadjonovna Dadaboyeva</i>	
Individual yondashuv asosida maktab o'quvchilarida raqamli o'rganish ko'nikmalarini shakllantirish va raqamli texnologiyalar integratsiyasi	371
<i>Xaydarova Zilola Normurodovna, Hasanov Samir Xayrulloevich</i>	

Tasviriy san'at mashg'ulotlarida differensial yondashuvning psixologik-pedagogik asoslari	375
<i>Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna</i>	
Onlayn muloqot strategiyalarining talaba kommunikativ kompetensiyasiga ta'siri	379
<i>Davlatova Ra'no Haydarovna, Islomova Shahlo Madat qizi</i>	
Ajrim yoqasidagi oilalarni ijtimoiy-psixologik reabilitatsiya qilish mexanizmlarini takomillashtirish	385
<i>Tojibayeva Nargiza Keldibekovna</i>	
Raqamli muhitda yolg'izlik fenomenining nazariy tahlili.....	389
<i>Turg'unboeva Nodira Baxtiyor qizi</i>	
Психологические последствия буллинга для личности подростка и его социализации.....	392
<i>Амирова Луиза Маратовна</i>	
Ta'lim jarayonida onlayn so'rov va refleksiya texnologiyalarining didaktik samaradorligi: nazariy va empirik tahlil	395
<i>Majidov Anvar Tuychiyevich</i>	
Влияние семейных кризисов на развитие личности.....	399
<i>Туракулова И. Х.</i>	
Комплексный подход к профилактике нарушений осанки у детей дошкольного возраста.....	403
<i>Хасанова Галина Мамутовна</i>	
Talabalarda milliy qadriyatlar asosida kasbiy kompetentlikni shakllantirishning psixologik-pedagogik texnologiyasi mazmuni.....	407
<i>Xudoyqulova Zarifa Ummatqulovna</i>	
Intellectual axborot tizimlari asosida ta'lim boshqaruvini avtomatlashtirish	413
<i>Ernazarov Zohid Nazarovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	418
<i>Shaxnoza Allaberganova</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirishning nazariy-metodologik va falsafiy asoslari	421
<i>Aknur Junisova</i>	
Pedagogical Strategies for Forming Social Responsibility and Active Citizenship Competence in Primary Education.....	425
<i>Aknur Zhunisova</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy xavf turlarini tasniflash va ekotizimli yondashuv asosida diagnostika qilishning pedagogik imkoniyatlari	430
<i>Manzura Qosmuratova</i>	
Raqamli pedagogika va interaktiv innovatsiyalar asosida xorijiy til o'qitish: yangi ufqlar va ta'lim samaradorligi	437
<i>Jumayeva Gulxan Amrullayevna</i>	
Principles of Multilevel Assessment in Speaking.....	441
<i>Billayeva Shohida Dilshod qizi</i>	
Ingliz tili mutaxassslarining uslubiy kompetensiyasi va kommunikativ-metodik kompetensiyasi masalalari muammolari	444
<i>Azimova Maxfuza Hasanovna</i>	
Sun'iy intellektning ta'limda qo'llanilishi va talabalar qadriyatlar tizimi rivojlanishiga ijtimoiy-psixologik ta'siri	448
<i>Boboyev Xamdani Ataxanovich</i>	
Muloqot: shifokor va bemor muloqotining psixologik xususiyatlari	451
<i>Isroilova O'g'lioy Isroil qizi, Davronov Abdurahob Turg'unboev o'g'li</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni web lohiyalar va axborotlashgan ta'limdan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishning asosiy xususiyatlari	454
<i>Jo'rayev Qo'ldoshjon Ismatullo o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari	460
<i>Mirzaolimova Munira</i>	

Raqamli ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishning nazariy asoslari.....	465
<i>Musayev Ashurali Shamshidinovich</i>	
Ona tili ta'limida kreativ salohiyatni rivojlantirishning faoliyatli xususiyatlari.....	469
<i>Qurbonova Oysha Beknazarovna, Qo'yliyeva Gulshoda Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy jahon ta'lim texnologiyalarining ahamiyati.....	472
<i>Sagdatdinova Maftuna Nuratdin qizi</i>	
Ikkinchi jahon urushi davrida front ortida o'zbek xotin-qizlarining qahramonliklari (1941–1945).....	475
<i>Saidova Iroda Xursandovna</i>	
Maktab menejmenti: ma'muriy boshqaruvdan inson kapitalini rivojlantirishga o'tish.....	479
<i>Tursunpo'latov Farxodjon Xoshimjon o'g'li</i>	
Jismoniy tarbiya tizimida jismoniy tayyorgarlik sinovlari orqali salomatlikni baholashning kompleks yondashuvi.....	485
<i>Usmonov Mansur Qurbonmurotovich</i>	
Kredit modul tizimida bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining fasilitatorlik kompetensiyalarini takomillashtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.....	489
<i>Xamidova Sabrina Abduvahob qizi</i>	

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIMINI TASHKIL ETISHNING NAZARIY ASOSLARI

Musayev Ashurali Shamshidinovich

Oriental universiteti "Uzluksiz ta'lim pedagogikasi" kafedrası dotsenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishning nazariy asoslari, uning pedagogik, psixologik va texnologik jihatları yoritilgan. Raqamli transformatsiya sharoitida mustaqil ta'limni tashkil etishning konseptual modeli kompetensiyaviy yondashuv, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, konstruktivistik nazariya hamda raqamli pedagogika tamoyillari asosida tahlil qilingan. Shuningdek, tadqiqot metodologiyasi, samaradorlik mezonlari va amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim muhiti, mustaqil ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, raqamli pedagogika, LMS, masofaviy ta'lim, kredit-modul tizimi, innovatsion texnologiyalar.

Abstract: This article examines the theoretical foundations of organizing students' independent learning in a digital educational environment, including its pedagogical, psychological, and technological aspects. The conceptual model for organizing independent learning in the context of digital transformation is analyzed based on the competency-based approach, learner-centered education, constructivist theory, and the principles of digital pedagogy. In addition, the research methodology, effectiveness criteria, and practical recommendations have been developed.

Key words: digital educational environment, independent learning, competency-based approach, digital pedagogy, LMS, distance education, credit-module system, innovative technologies.

Аннотация: В данной статье освещены теоретические основы организации самостоятельного обучения студентов в цифровой образовательной среде, её педагогические, психологические и технологические аспекты. Концептуальная модель организации самостоятельного обучения в условиях цифровой трансформации, компетентностного подхода и личностно-ориентированного обучения проанализирована на основе конструктивистской теории и принципов цифровой педагогики. Также разработаны методология исследования, критерии эффективности и практические рекомендации.

Ключевые слова: цифровая образовательная среда, самостоятельное обучение, компетентностный подход, цифровая педагогика, LMS, дистанционное обучение, кредитно-модульная система, инновационные технологии.

KIRISH

XXI asrda jamiyatning barcha sohalarida raqamli transformatsiya jarayonlari jadallik bilan rivojlanmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng joriy etilishi ta'lim tizimida ham tub o'zgarishlarni yuzaga keltirdi. An'anaviy auditoriya mashg'ulotlariga asoslangan ta'lim modeli o'rnini bosqichma-bosqich raqamli, masofaviy va aralash (blended learning) ta'lim shakllari egallamoqda. Bu esa talabanning o'quv jarayonidagi rolini passiv tinglovchidan faol ishtirokchi va mustaqil o'rganuvchiga aylantirishni taqozo etadi. Oliy ta'lim tizimida kredit-modul tizimining joriy etilishi mustaqil ta'lim ulushining ortishiga olib keldi. Bugungi kunda talabanning umumiy o'quv yuklamasining 50-60 foizi mustaqil ta'lim faoliyatiga to'g'ri kelmoqda. Bu esa mustaqil ta'limni nazariy va metodologik jihatdan asoslash, uni samarali tashkil etish mexanizmlarini ishlab chiqishni dolzarb vazifaga aylantiradi.

Raqamli ta'lim muhiti – bu elektron ta'lim platformalari, virtual o'quv resurslari, bulutli texnologiyalar, sun'iy intellekt elementlari hamda onlayn kommunikatsiya vositalarini o'z ichiga olgan integratsiyalashgan ta'lim makonidir. Bunday muhitda mustaqil ta'limni tashkil etish an'anaviy shakldan farq qiladi: topshiriqlarni elektron platforma orqali taqdim etish, avtomatlashtirilgan nazorat, tezkor teskari aloqa, raqamli monitoring va analitika jarayonlari bilan boyitiladi. Mustaqil ta'limning nazariy asoslari konstruktivistik pedagogika, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv va refleksiv o'rganish nazariyalariga tayanadi. Ushbu nazariyalarga ko'ra, bilim tayyor holda berilmaydi, balki talabanning faol bilish jarayonida shakllanadi.

Raqamli muhit esa bu jarayonni individual trayektoriya asosida tashkil etish imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, raqamli ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishning nazariy asoslarini ishlab chiqish nafaqat pedagogik, balki ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyatga ham ega. Chunki zamonaviy mehnat bozori mustaqil fikrlay oladigan, axborotni tahlil qila oladigan va o'z ustida doimiy ishlaydigan mutaxassislarni talab etadi. Mazkur maqolaning maqsadi – raqamli ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishning nazariy asoslarini tizimli tahlil qilish hamda ularni amaliyotga tatbiq etish bo'yicha ilmiy xulosalar ishlab chiqishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mustaqil ta'limning nazariy asoslari konstruktivistik pedagogika g'oyalariga borib taqaladi.

J. Bruner ta'lim jarayonida o'quvchi bilimni faol ravishda kashf etishini ta'kidlaydi ^[1].

L.S. Vygotskiy esa bilimning ijtimoiy muhit bilan uzviy bog'liqligini asoslab, yaqin rivojlanish zonasi tushunchasini ilgari suradi ^[2]. Mazkur nazariyalar mustaqil ta'limning psixologik asoslarini tashkil etadi.

Raqamli pedagogika masalalari T. Anderson va J. Dron tomonidan chuqur tahlil qilingan bo'lib, ular masofaviy ta'lim pedagogikasining uch avlodini ajratib ko'rsatadi ^[3]. Ularning fikricha, zamonaviy ta'lim modeli interaktivlik, hamkorlik va raqamli integratsiyaga asoslanadi.

M. Ally onlayn ta'limning nazariy asoslarini ishlab chiqib, mustaqil ta'limda elektron resurslarning ahamiyatini asoslab bergan ^[4].

G. Siemens esa konnektivizm nazariyasini ilgari surib, bilimning tarmoqlar orqali shakllanishini ta'kidlaydi ^[5]. Bu yondashuv raqamli muhitda mustaqil ta'limning yangi paradigmasini ifodalaydi.

So'nggi yillarda sun'iy intellekt va adaptiv ta'lim texnologiyalarining mustaqil ta'lim samaradorligiga ta'siri o'rganilmoqda. UNESCO hisobotlarida raqamli strategiyalar talabalarning o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishi ta'kidlangan ^[7].

O'zbekiston olimlari ham mazkur masalaga e'tibor qaratgan. A. Xoliqov kompetensiyaviy yondashuv asosida mustaqil ta'limni tashkil etish mexanizmlarini ishlab chiqqan ^[9].

Shuningdek, M. Qurbonov raqamli ta'lim muhitida talabaning mustaqil faolligini oshirish omillarini tahlil qilgan [10]. 2020-2026-yillardagi ilmiy izlanishlarda kredit-modul tizimida mustaqil ta'lim ulushining ortishi va raqamli platformalarning keng joriy etilishi asosiy tendensiya sifatida qayd etilgan ^[11].

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, LMS tizimlari (Moodle, Canvas, Google Classroom) mustaqil ta'limni rejalashtirish, nazorat qilish va baholashda samarali vosita hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot raqamli ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishning nazariy asoslarini aniqlash va tizimlashtirishga qaratilgan bo'lib, kompleks metodologik yondashuv asosida olib borildi. Tadqiqotning metodologik asosini konstruktivistik pedagogika, kompetensiyaviy yondashuv, konnektivizm nazariyasi hamda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim konsepsiyasi tashkil etadi.

Tadqiqot jarayonida quyidagi umumilmiy metodlardan foydalanildi:

- tahlil va sintez – mavjud ilmiy manbalarni o'rganish va umimlashtirish;
- induksiya va deduksiya – nazariy xulosalarni shakllantirish;
- qiyosiy tahlil – xorijiy va milliy tajribalarni solishtirish;
- modellashtirish – raqamli muhitda mustaqil ta'limni tashkil etishning konseptual modelini ishlab chiqish.

Nazariy manbalar 2010-2026-yillarda chop etilgan ilmiy maqolalar, monografiyalar, xalqaro tashkilotlar hisobotlari va normativ-huquqiy hujjatlar asosida tanlab olindi. Manbalarni saralashda ularning dolzarbligi, ilmiy yangiligi hamda amaliy ahamiyati mezon sifatida belgilandi.

Empirik metodlar sifatida pedagogik kuzatuv, suhbat va tajriba-sinov elementlaridan foydalanildi. Oliy ta'lim muassasalarida raqamli platformalar (LMS) orqali mustaqil ta'limni tashkil etish tajribasi o'rganildi hamda talabalarning mustaqil ishlash ko'rsatkichlari tahlil qilindi. Tadqiqotning amaliy bosqichida raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'limni tashkil etish modeli ishlab chiqildi. Model uch bosqichdan iborat etib belgilandi:

- 1) rejalashtirish bosqichi – maqsad va vazifalarni aniqlash, o'quv natijalarini belgilash;
- 2) amalga oshirish bosqichi – raqamli platformalar orqali topshiriqlarni bajarish, interaktiv resurslardan foydalanish;
- 3) monitoring va baholash bosqichi – elektron nazorat, teskari aloqa va analitik tahlil.

Samaradorlikni aniqlash mezonlari sifatida quyidagilar belgilandi: talabanning mustaqil ishlash faolligi, o'z-o'zini boshqarish darajasi, topshiriqlarni bajarish sifati, refleksiv tahlil ko'nikmasi va raqamli kompetensiya darajasi. Tadqiqot natijalarining ishonchligi nazariy va empirik ma'lumotlarning o'zaro uyg'unligi, manbalar xilma-xilligi hamda ilmiy umumlashtirishlar asosida ta'minlandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli ta'lim muhiti zamonaviy oliy ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. U axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, elektron ta'lim platformalari (LMS), virtual o'quv resurslari, bulutli texnologiyalar va sun'iy intellekt elementlari asosida shakllanadi. Mazkur muhit talabalarning mustaqil ta'limini samarali tashkil etish, monitoring qilish va baholash imkoniyatlarini kengaytiradi.

Mustaqil ta'lim – bu talabanning o'z tashabbusi va mas'uliyati asosida bilimlarni egallashi, ularni tahlil qilishi va amaliyotga tatbiq etish jarayonidir. Raqamli muhitda mustaqil ta'lim jarayoni an'anaviy shakldan farqli ravishda interaktivlik, tezkor teskari aloqa va individual trayektoriya asosida tashkil etiladi.

Nazariy jihatdan mustaqil ta'lim quyidagi pedagogik tamoyillarga asoslanadi:

- 1) shaxsga yo'naltirilganlik;
- 2) kompetensiyaviylik;
- 3) refleksivlik;
- 4) mustaqillik va mas'uliyat;
- 5) raqamli integratsiya.

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv talabanning individual xususiyatlari, qiziqishlari va o'quv ehtiyojlarini hisobga olishni nazarda tutadi.

Kompetensiyaviy yondashuv esa mustaqil ta'limni faqat nazariy bilimlarni egallash bilan cheklamay, balki amaliy ko'nikma va kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga yo'naltiradi. Kredit-modul tizimida mustaqil ta'lim umumiy o'quv yuklarni 50-60 foizini tashkil etishi mazkur yondashuvning ahamiyatini yanada oshiradi. Raqamli platformalar (Moodle, Google Classroom, Canvas va boshqalar) mustaqil ta'limni tashkil etishda asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi. Ular orqali o'quv materiallarini joylashtirish, topshiriqlarni berish, test va nazorat ishlarini avtomatlashtirish, natijalarni tahlil qilish mumkin. Bunday tizimlar talabanning o'quv faoliyatini monitoring qilish va analitik ma'lumotlar asosida individual tavsiyalar berish imkonini yaratadi. Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'limni tashkil etish modeli uch asosiy bosqichdan iborat: rejalashtirish, amalga oshirish va baholash. Rejalashtirish bosqichida o'quv maqsadlari va natijalari aniqlanadi, topshiriqlar murakkablik darajasiga ko'ra tizimlashtiriladi. Amalga oshirish bosqichida talaba raqamli resurslardan foydalangan holda mustaqil ishlaydi. Baholash bosqichida esa elektron nazorat, refleksiv tahlil va teskari aloqa jarayonlari amalga oshiriladi. Sun'iy intellekt asosidagi adaptiv ta'lim texnologiyalari mustaqil ta'limni yanada samarali tashkil etish imkonini beradi. Adaptiv tizimlar talabanning bilim darajasi va o'zlashtirish sur'atini tahlil qilib, individual o'quv yo'nalishini shakllantiradi. Bu esa ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, gamifikatsiya elementlari (reyting, badge, ball tizimi) talabanning motivatsiyasini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Raqamli muhitda mustaqil ta'limni samarali tashkil etish uchun elektron kutubxonalar, video-ma'ruzalar, interaktiv laboratoriyalar va virtual simulyatsiyalar muhim ahamiyat kasb etadi. Xulosa qilib aytganda, raqamli ta'lim muhiti talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishda tizimli, nazariy asoslangan va texnologik jihatdan boyitilgan yondashuvni talab qiladi. Mustaqil ta'limni raqamli platformalar asosida tashkil etish zamonaviy oliy ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biridir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli ta'lim muhiti talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishda keng pedagogik va texnologik imkoniyatlarga ega bo'lgan integratsiyalashgan tizim hisoblanadi. Raqamli transformatsiya sharoitida mustaqil ta'lim an'anaviy yondashuvdan farqli ravishda interaktivlik, moslashuvchanlik va individual trayektoriya asosida tashkil etiladi. Bu esa talabanning bilim olish jarayonida faol subyekt sifatida ishtirok etishini ta'minlaydi. Nazariy tahlillar asosida aniqlanishicha, mustaqil ta'limning samaradorligi konstruktivistik pedagogika, kompetensiyaviy yondashuv hamda konnektivizm nazariyalariga tayangan holda oshadi. Ushbu yondashuvlar talabanning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarni hal qila olishi, axborotni tanqidiy tahlil qilishi va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Raqamli platformalar (LMS tizimlari, bulutli texnologiyalar, adaptiv ta'lim vositalari) mustaqil ta'limni rejalashtirish, amalga oshirish hamda monitoring qilish jarayonlarini avtomatlashtirish imkonini beradi. Shun-

ingdek, elektron baholash va analitik tizimlar talabani o'zlashtirish darajasini aniq ko'rsatkichlar asosida aniqlashga yordam beradi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'limni samarali tashkil etish quyidagi omillarga bog'liq: raqamli infratuzilmaning yetarliligi, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi, talabalarning o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalari hamda metodik ta'minotning sifat darajasi.

Amaliy tavsiyalar:

1. Oliy ta'lim muassasalarida yagona va integratsiyalashgan raqamli platformalarni joriy etish hamda ularni kredit-modul tizimi talablariga moslashtirish.
2. Mustaqil ta'lim uchun elektron resurslar bazasini kengaytirish: video-ma'ruzalar, interaktiv topshiriqlar, virtual laboratoriyalar va elektron kutubxonalarini rivojlantirish.
3. Talabalarning o'z-o'zini boshqarish va refleksiv tahlil ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan metodik qo'llanmalar ishlab chiqish.
4. Sun'iy intellekt va adaptiv ta'lim texnologiyalarini bosqichma-bosqich joriy etish orqali individual o'quv trayektoriyalarini shakllantirish.
5. O'qituvchilarning raqamli pedagogik kompetensiyasini oshirish bo'yicha malaka oshirish kurslarini tizimli ravishda tashkil etish.
6. Mustaqil ta'lim samaradorligini baholash uchun aniq mezonlar va indikatorlar tizimini ishlab chiqish hamda muntazam monitoring mexanizmini yo'lga qo'yish.

Umuman olganda, raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'limni tashkil etishning nazariy asoslarini chuqur ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish oliy ta'lim sifatini oshirish, talabalarning kasbiy tayyorgarligini kuchaytirish hamda zamonaviy mehnat bozori talablariga mos kadrlar tayyorlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Bruner J. The Process of Education. - Cambridge: Harvard University Press, 2010. - 45 p.
2. Vygotskiy L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. - London: Routledge, 2012. - 88 p.
3. Anderson T., Dron J. Three Generations of Distance Education Pedagogy // The International Review of Research in Open and Distributed Learning. - 2011. - Vol. 12(3). - 67 p.
4. Ally M. Foundations of Educational Theory for Online Learning // Theory and Practice of Online Learning. - 2019. - 134 p.
5. Siemens G. Artificial Intelligence and Learning Analytics in Education. - 2022. - 59 p.
6. Bates T. Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. - Vancouver, 2015. - 102 p.
7. UNESCO. Digital Education Strategy 2023-2026. - Paris: UNESCO Publishing, 2023. - 21 p.
8. OECD. Digital Education Outlook 2021: Pushing the Frontiers with AI, Blockchain and Robots. - Paris, 2021. - 73 p.
9. Xoliqov A. Oliy ta'limda kompetensiyaviy yondashuv asoslari. - Toshkent: Fan, 2018. - 112 b.
10. Qurbonov M. Raqamli ta'lim muhiti va mustaqil ta'lim samaradorligi. - Toshkent, 2021. - 76 b.
11. Karimov S. Kredit-modul tizimida mustaqil ta'limni tashkil etish mexanizmlari. - Toshkent, 2024. - 54 b.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(4)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.